

ЄДИНИЙ ШЛЯХ

ЧЕРЕЗ СОБОРНІСТЬ НАЦІЇ ТА ЄДНІСТЬ ПАРТІЇ
ДО ДЕРЖАВНОЇ САМОСТІЙНОСТІ УКРАЇНИ

ВИДАННЯ ГОЛОВНОЇ ЕМІГРАЦІЙНОЇ РАДИ

42, rue Denfert-Rochereau

PARIS 5^e

Головну Еміграційну Раду засновано на конференції українських організацій, що відбулася у Празі в 1929 році. До складу її входять нині такі організації:

Бельгія — Українська Демократична Громада в Бельгії.

Болгарія — Українська Громада в Болгарії.

Люксембург — Українська Громада в Люксембурзі.

Польща — Український Центральний Комітет у Польщі.

Румунія — Український Допомоговий Комітет в Румунії.

Туреччина — Українська Громада в Туреччині.

Чехословаччина — Українське Об'єднання в Ч.С.Р.; Український Республікансько-Демократичний Клуб.

Франція — Союз Українських Емігранських Організацій у Франції; Товариство б. Вояків Армії У.Н.Р.

Югославія — Українська Громада в Югославії.

Виконавчим органом Головної Ради є її Президія, місцем осідку якої є Париж.

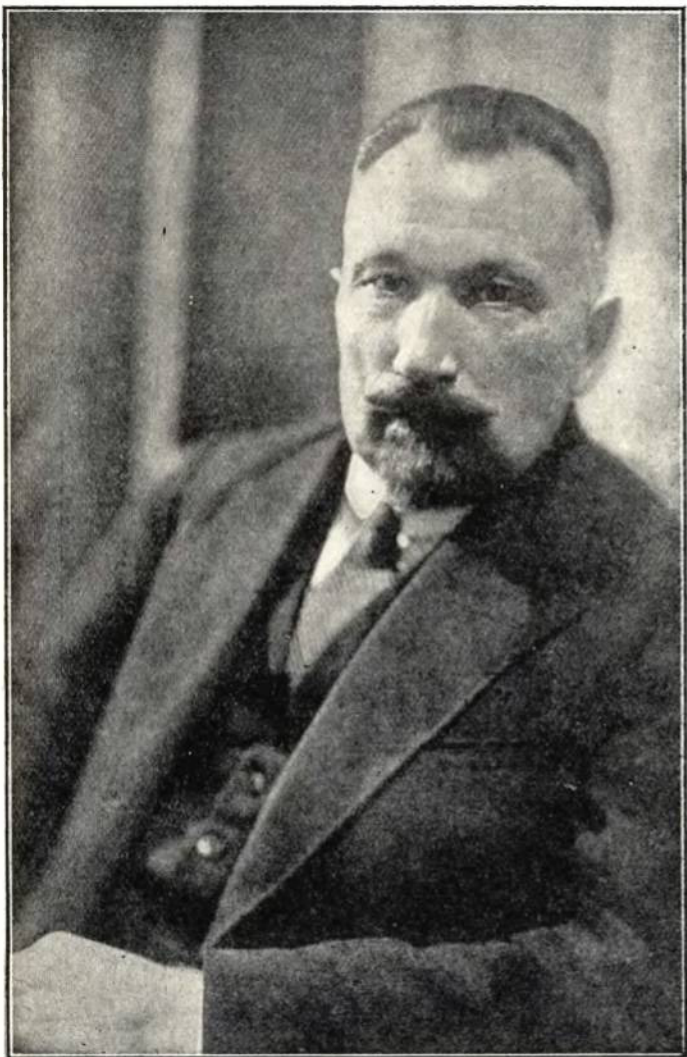
На другій конференції Головної Ради, що відбулася в Празі в 1932 року, обрано Президію в такому складі: голова — п. проф. О. Шульгин, заст. голови — п. проф. М. Славінський, п. ген. О. Удовиченко, генеральний секретарь — п. І. Косенко, секретарь — п. М. Ковальський.

ЄДИНИЙ ШЛЯХ

ЧЕРЕЗ СОБОРНІСТЬ НАЦІЇ ТА ЄДНІСТЬ ПАРТІЙ
ДО ДЕРЖАВНОЇ САМОСТІЙНОСТІ УКРАЇНИ

1. Відозва Головної Еміграційної Ради до всіх українців.
2. Промова Головного Отамана Андрія Ливицького, Заступника Голови Директорії У.Н.Р.

ВИДАННЯ ГОЛОВНОЇ ЕМІГРАЦІЙНОЇ РАДИ
42, rue Denfert-Rochereau
PARIS 5^e

Андрій Лівицький

ПАРТИКУЛЯРИЗМ ЗЕМЕЛЬ І ПАРТІЙ ЧИ СОБОРНІСТЬ НАЦІЇ ТА СПІЛЬНІСТЬ АКЦІЙ?

(До всіх громадян українців)

1933 рік один з найтяжчих для України. Стогне вона під совітським ярмом. «П'ятилітка» виснажила остаточно цілий совітський союз, а особливо найбагатшу його частину — Україну. На нагробовані гроші совітський уряд збудував величезні будинки, фабрики, загатив велетенською греблею Дніпро, але ці будови стоять без ужитку і не приносять жадної користі населенню, що весь свій заробіток, всю свою працю примушене було віддати на ці новітні «піраміди», і яке до краю знесилене божевільними планами совітської влади.

Борючись з «куркулем», а властиво з усім ворожим до окупанта селянством України, совіти завели «колективізацію», яка вщент зруйновала весь добробут селянства, яка призвела до систематичного голодування населення благодатної України, яка вигонить наших людей з своїх осель, жене їх за шматком хліба до міста, на чужину, до Московщини, до інших країн. Десятки, сотки, тисяч людей вмирають від голоду...

Але й це нечуване лихо не знищило енергії й спротиву українського народу. На п'ятнадцятому році свого панування, влада окупантів ще більше, ніж коли будь, боїться «петлюрівців».

Кореспонденти московських газет в Україні з великим завзяттям беруться за дослід становища в цій непокірній країні. Скрізь бачать вони роботу невидимих, але всесильних

«петлюрівців». Це вони «саботують» в «колхозах» і «совхозах», це вони пробралися до народнього навчання, до школи і вчать там любити свою Україну, це вони пройшли аж в ряди комуністичної партії, аж до самої влади, де, прикриваючись большевицькими ідеями, працюють над відірванням України від совітському союзу.

Проти цих небезпечних ворогів працює ГПУ. Українських патріотів засилають на північ, сажають до в'язниці, мучать і убивають, але сили українського народу непереможні і він не здається. Тим часом, падає що-день могутність совітської влади, слабшає її сила в самій окупованій Україні.

«Прятилітка» винищила не тільки добробут народній, але й фінанси та цілу господарку ССРСР. Потай ще ведуть вони свою підривну, революційну працю по цілому світі, але вся їх офіційна політика дбає нині виключно про мир. Українське громадянство дуже добре знає ціну «пацифізму» совітів: большевики шалено бояться війни, бо це був би для них неминучий кінець. Все відступають вони японцям, щоби уникнути війни. З усіма європейськими державами готові вони скласти дружні трактати. Але безсильність, нікчемність совітів тільки зовсім сліпі не бачать у Європі. Час пактів з совітами пройде скорше, ніж вони самі думають. Правда про їх панування що-день робиться яснішою не тільки для нас, але й для Західної Європи, що примушена буде зрозуміти де лежить ключ для розрішення загально-світових і особливо європейських економічних та політичних питань: Західня Європа примушена буде зрозуміти, може вже й розуміє, що передумовою поверення Європи до мирного і нормального життя полягає у визволенні України.

Час і нам українцям стати на сторожі в передчутті нових подій, час зміцнити свої сили, з'єднати їх навколо єдиного центру, що створено не тут, закордоном, на чужині, а там, на Батьківщині: за центром У.Н.Р. стоїть вся свідома Україна, все те, що бореться, чекає свого визволення.

Багато є перед українською нацією завдань: вона мусить створити свою національну, свою внутрішню соборність, вона мусить дбати за своїх дітей, що розкидані по різних державах як меншості, вона мріє про єдність всіх земель своїх. Але той хто хоче перемогти, мусить скупчити всі свої сили

на одному ясному, найбільш пекучому питанні. Кожний мусить сказати собі: треба визволити Україну з під совітів, треба пірвати з Москвою, треба збудувати свою власну хату, в якій ми будемо господарями, в якій буде наша сила і воля.

Тоді, і тільки тоді, весь світ, — французи, так як і поляки або німці, румуни, так само як англійці чи італійці, — всі примушені будуть рахуватися з нашою національною волею, з нашими стремліннями, з самим ім'ям українця.

Зараз час єднання, час підготовки до рішучої боротьби, і в першу чергу — час підготувати сприятливий ґрунт для нас, українців, серед чужинців. Час, коли треба широко налагоджувати наші зв'язки, коли треба провадити пропаганду закордоном.

Ця пропаганда — це перший бій, що мусимо виграти, бій з людською байдужістю до чужого лиха, бій з їх неосвідомленістю, бій с усіми тими, хто зневажає нашу національну культуру, мову, хто стає нам на перешкоді в осягненні наших національних прав.

Слово наше перш за все до політичної еміграції з України, до тих, що тяжко працюють на фабриках і шахтах Франції, Бельгії чи Люксембургу, до тих, що провадять з такою гідністю нашу культурну працю в Чехословаччині, до найчисленнішої і особливо жертвенної частини еміграції нашої, що розкидана по землях Польської держави та в Румунії, до тих, що в особливо тяжких обставинах матеріальних, а часом і моральних, провадять своє громадське життя в Югославії, Болгарії та Туреччині, до всіх тих, що розкидані по цій Європі та Азії. З окрема слово наше і до братів на Далекому Сході, які одділені від нас тисячами кілометрів, але духом міцно зв'язані з нами. До всіх наше слово.

Хто з нас нині закордоном, хоч і в біді, але на волі, в спокою, в безпеці сущих, не виконає свого обов'язку перед Батьківщиною, той не гідний буде повороту до неї. В час нечуваної катастрофи, невимовних мук наших батьків, братів, сестер, дітей, наш найсвятійший обов'язок перед ними бути тут закордоном чинними, братись до громадської організаційної праці, дбати про виступи перед чужинцями в обороні України, вносити свій гріш на національну справу, виплачувати сумлінно національний податок, який Головна Емігра-

ційна Рада збирає, згідно з постановою першого емігранського конгресу в 1929 р. З тих копійок, що нам дала в попередні роки наша жертвенна еміграція, склались тисячі франків, які Головна Рада вживає на нашу загально-національну справу, на пропаганду нашої ідеї закордоном.

Всі мусять заплатити свій національний податок!

Всі мусять свій обов'язок виконати!

Всі! Себ-то звертаємося ми не тільки до політичної еміграції, що об'єднана нашою Головною Радою. Звертаємося ми до вас, брати з Волині, Галичини, Буковини, Підкарпаття...

Ми знаємо, що й ваша доля не легка, що й вам доводиться в тяжкій боротьбі одстоювати своє національне життя, свою мову, свою школу, своє майбутнє. Ми, політичні емігранти, — всією душею з вами. Але борючись за свої місцеві права, за права своєї вужчої Батьківщини, чи то Галичини, чи Буковини, не забувайте, що наша місцева справа залежить від розрішення загально-української справи; залежить від того, чи будемо ми мати свою власну хату, свою не від кого незалежну державу. Ця боротьба ведеться на теренах Великої України, керує нею Уряд У.Н.Р., а ми, політичні емігранти, всемірно його підтримуємо.

Але ми розуміємо, що ця наша підтримка буде тоді тільки дійсною, реальною, коли й ви відгукнетесь на наш заклик, коли й ви підтримаєте Головну Раду, а тим самим й Уряд У.Н.Р. в його закордонній акції.

Коли ви дійсно бажаєте визволення нашої Батьківщини, коли ви хочете, щоб Уряд наш з повною гідністю міг провадити свою працю, щоб він не мусів залежати від ласки чи не ласки чужих нам людей, ви відгукнетесь на цей заклик...

Звертаємося ми й до вас брати з Канади, Сполучених Штатів, Бразилії та Аргентини. Ви те-ж були не раз чинними в боротьбі за наше визволення. Своїм впливом в тих великих країнах де живете, так само як і своєю матеріальною допомогою ви брали дійсно чільну участь в цій боротьбі. Але чи завжди працювали ви для загально національної акції? Чи не частіше йшли ви на допомогу в боротьбі тільки тій частині України, з якої ви особисто вийшли?

Ми розуміємо, що, наприклад, українець з Галичини най-

більше серцем боліє за свій рідний куток, що ходить йому про щастя і волю рідної Галичини по-над все, але мусить він пам'ятати, що він, галичанин, є в першу чергу українцем; що треба дбати в першу чергу за загально-національну справу, боротись за перший її етап: відірвання Великої України від Москви, утворення незалежної державності.

Ви, емігранти, як і ми, але ми, політичні емігранті, розкидані по Європі чи Азії, ми лишаємося одірваними матеріально від ґрунту Батьківщини. Ви, давніші емігранти, — стали громадянами великих, вільних держав Америки. У вас є соціальний ґрунт під ногами; на вас покладаємо ми найбільші надії. Не забувайте, що Чехословаччину було збудовано завдяки не тільки героїчній праці президента Масарика і його ближчих співробітників, але й завдяки чинній матеріальній і моральній допомозі чеських давніх емігрантів, особливо тих, що осіли в Америці. На їх кошти збудовано було цілу державу.

Ми відчуваємо, що час рішучої боротьби наближається. Досить сварок, досить роз'єднання. Досить місцевого українського патріотизму. Ми прагнемо єднання, соборності цілої нації: коли землі наші розірвані по-між собою кордонами, знищимо кордоки по-між нашими серцями...

З радістю бачимо ми, який глибокий рух підноситься в рідній нам Галичині, як охоплені страшним болем за долю Великої Страдниці України, об'єдналися всі українські громадські й політичні установи Галичини разом з представниками нашої еміграції і звернулися до цілого українського народу з гарячим закликком допомогти тим, що вмірають від голоду серед благодатної України...

Всією душею приєднується Головна Рада до тих великих і могутніх слів, які знайшли в собі наші брати галичане.

Головна Рада першою звернула увагу Ліги Націй та інших міжнародних установ на те лихо, яке охопило Україну. Активно дбає вона за освідомлення цілого світу про те, як московські окупанти організували голод в Україні, як нищать вони фізично великий нарід.

Головна Рада дбає про організацію міжнародньої допомоги Страждальній Україні, але ми певкі, що єдиний вірний лік від того страждання нашого народу — це відірвання

України від совітського союзу, відновлення нашої незалежності.

В цей час великого смутку всі сини України мусять знайти спільну мову. І коли ми читаємо львівську відозву, коли ми пишемо ці слова, ми певні, що й там, і тут спільну мову, зрозумілу однаково для всіх земель українських, — знайдено.

Немає окремих земель — існує Україна. Немає зараз окремих партій, всі партії, всі наші діячі в першу чергу мусять бути українцями.

Прийде час, повернемося ми до золотоголового Київa, скликано буде Всенародні Зборі народу українського і кожний матиме змогу обороняти вільно свої погляди, свої політичні чи соціальні ідеї.

А до того часу у всіх нас одно завдання: визволення Батьківщини з-під ярма, одірвання України від совітського союзу, від Москви.

І в цей час з особливою радістю передруковуємо ми яскраву і глибокопатріотичну промову провідника українського центру, Головного Отамана Андрія Лівницького.

Хай навколо його мудрих думок об'єднається народ України, хай ті, що боряться проти московської окупації, ті що несуть тяжкий нелюдський хрест, віддають життя своє за будучину України, хто з впевненістю бореться за права українця, за його мову, школу, на якій би землі він не жив, хай всі надії, вся енергія нашого народу згуртується, з'єднається навколо Уряду У.Н.Р. і доведе уперту, невсипушу боротьбу нашу до перемоги, до волі, до незалежності Української Держави.

20 вересня 1933 року.

В імені Головної Ради:

Голова: О. ШУЛЬГІН.

Заступник Голови: О. УДОВИЧЕНКО.

Генеральний Секретарь: І. КОСЕНКО.

Промов а Пана Головного Отамана

Почуваю себе щасливим з рідкої нагоди особисто привітати вас і спочити серцем у вашому товаристві, як у своїй інтимній родині.

Серед вас бачу й тих, з ким разом переживав дні нашої національної революції 17 року, й тих, з ким разом довелося боротися, кипіти і страждати підчас війни з москалями в роках 19-20, всіх тих, кого невблаганна українська доля загнала далеко за межі коханої України...

17 довгих літ одділяє нас од тих світлих радісних днів, коли нація українська повстала до боротьби, і вже 12 літ минуло по тих трагічних днях, коли ми з вами переходили Збруч та Дністер, коли наша лицарська армія залишала рідну землю. Пригадаймо тодішню роспуку нашу, наш безконечний смуток, коли багатьом здавалося, що втрачено все, що нема надії, що боротьба навіки програна.

Але тільки на короткий час огорнула нас ота страшна роспука, страшніша від усякої поразки. З перших-

*) Промова виголошена весною 1933 року на зборах одної з українських колоній.

же днів по катастрофі наш державний провід розпочав велику працю по організації нашого вояцтва, по перегрупованні наших національних сил для майбутньої акції. На чолі того проводу стояв наш незабутній незломний вождь, який в ті далекі дні страждав найбільше, бо страждав за всіх нас, за всю Україну. Пригадайте, панове, наші молоді мрії про близькість тієї неминучої «акції». Коли б перед 12 роками наша доля пророкувала таке довге вигнання, у нас опустилися б руки, ми може не змогли б працювати, ми б навіть не хотіли жити на світі.

А тепер? І зараз нам не бракує мрій, і зараз ми в кожний хвилині готові до бою, але вже нас не злякають перерви, не злякають навіть довгі роки чекання та підготовчої праці. Чому це так? Тому, що за ці роки впертої роботи ми всі, нарешті, стали українцями-патріотами, ми всі знаємо вже нашу мету, ми не маємо й тіні сумніву в нашій остаточній перемозі.

Напередодні нашої національної революції багатьом з нас сама думка про самостійну Українську Державу здавалася фантастичною мрією, бо проти нас стояла тоді могутня, здавалося імперія Російська з десятками тисяч своїх таки українських яничарів, а з нами — велика півсвідома етнографічна маса та недосвідчена в державних справах, незорганізована, розперезана інтелігенція українська. Коли до того додати, що проти нас стояв увесь культурний світ, який нашої справи не знав і не хотів знати, то мусимо широко й об'єктивно констатувати, що за ці короткі для життя нації 16 літ маємо колосальні досягнення.

Переможені мають звичай нарікати на свій провід, а у нашої, донині не цілком підперезаної інтелігенції, цей звичай має свою традицію. Колись козаки після

поразки видавали часом ворогам своїх улюблених, але переможених отаманів. Тепер, за часів еміграції, наші новітні «історики» наввипередки «критикують», вірніше обливають поміями і самих себе, і наш провід, і Центральну Раду, і всю традицію нашої визвольної боротьби. Їм аж тепер здається, що треба було робити инакше, — тоді, власне, була б перемога.

Ця «критика» стала остільки конечною, що навіть ліпші наші громадяне, беручися за перо, соромляться боронити наше минуле, а вважають ніби за обов'язок свого сумління наводити різні безпідставні оскарження і проти Центральної Ради та її провідників, і проти політичних партій, і навіть проти нашої лицарської армії, не кажучи вже про Директорію, Трудовий Конгрес і т. и. Ми й досі не навчилися розуміти, що Центральна Рада має перед Україною може більше заслуги, ніж усе те, що було перед нею, що колись Центральна Рада стане для народу українського тією святинею, навколо якої нащадки наші складатимуть пісні й творитимуть легенди.

Треба констатувати певну пореволюційну реакцію серед нашого громадянства, особливо молодшого. Коли в році 1917-му і ті громадяне, що на питаннях соціальних мало розумілися, юрбою йшли в політичні партії з ріжними соціалістичними етикетками, тепер стало надто поулярним накидатися на політичні партії взагалі та на українських соціалістів зокрема й особливо. І в злочинах Центральної Ради завинили, мовляв, оті ненависні соціалісти, бо останні склали її абсолютну більшість.

Але-ж, панове, хто б в році 1917 організував для національної революції українські народні маси, коли б не оті «інтернаціональні» українські ес-деки і не оті «зелені» українські есери, чи нарешті не ті «культур-

ники», що організували частину нашої інтелігенції в партію радикал-демократів (с.-ф.)? Чи без того національного партійного проводу не пішли б півсвідомі народні маси за соціялістами московськими, за ріжними московськими союзами на чолі з Союзом «Всеросійскимъ Крестьянскимъ»? І чи мали б ми тоді ті урочисті Універсали Центральної Ради, ті блискучі етапи нашої державности, якими нині пишаємося і які є підставою нашої сучасної боротьби та міжнародньої пропаганди?

Нарікають на Директорію за те, що не перемогла, не зуміла організувати перемоги. Забувають, що тоді Україна змушена була боротися проти всіх своїх сусідів, не тільки не маючи підтримки, а маючи до себе лише вороже ставлення тодішнього всесвітнього пана — Антанти. В обставинах такої боротьби треба дивуватися не нашій катастрофі, треба подивляти ту лицарську впертість, з якою наш державний провід боронив українські землі протягом 19 та 20 років.

Нарікають тако-ж на дипломатію Директорії, висміюють наші делегації, що їх висилала Директорія і на Мирову Конференцію в Парижі, і до ріжних держав світу. Розуміється, не всі репрезентанти наші були досвідченими дипломатами, але вчитайтесь в ріжноманітну літературу, що вийшла з приводу Мірової Конференції, і переконаєтеся, що коли б ми дали в дипломатичному корпусі десятки Талейранів, Бісмарків та Кавурів, і тоді в 19 році не змогли б досягти визнання України і моральної хоч би підтримки нашої справи.

Вижчі репрезентанти наймогутніших народів, од рішення яких залежала доля всього світу, виявили дивне для нас нерозуміння справ Сходу Європи взагалі, справ старої Росії з окрема і справи української особливо.

Знаменна декларація Вільсона була лише яскравим фе-
ерверком, який погас в непроглядній імлі безнадійного
консерватизму тих арбітрів, що мали ту декларацію ре-
алізувати. Навіть питання про поділ Австро-Угорщини
і визволення пригноблених нею народів було питанням
дискусійним, бо нелегко було всесвітнім арбітрам зро-
бити сміливий крок бодай проти свого недавнього во-
рога. Як-же безнадійною виглядала після цього справа
розподілу недавнього вірного союзника Антанти — ста-
рої Росії, а особливо «нове» питання формального виз-
нання України, про існування якої люде Заходу давно
вже забули. Лише для Польщі зробили виняток, на-
роди-ж прибалтійські довго чекали на вирішення своєї
долі, і коли нарешті здобули визнання, то лише завдя-
ки виключним обставинам. Саму думку про відірвання
від Росії якоїсь території великі держави Антанти вва-
жали за образу для вірного союзника, а вже відокрем-
лення України здавалося їм недопустимою ліквідацією
колишньої імперії.

Нарікають часом на Директорію навіть за повстання
1918 року проти Скоропадського, бо мовляв тим пов-
станням Директорія «зруйнувала Українську Державу».
Такі нарікання часом можна почути навіть од держав-
ників українських, які в свій час самі боролися проти
москвофільського режиму Скоропадського. За 12 літ
емігрантських злиднів забули вони, що тим всенароднім
повстанням Директорія змила з української нації гань-
бу чужоземно-московського урядування, зліквідувала
ганебний замах українських яничарів зробити з неза-
лежної Держави Української звичайну московську про-
вінцію. Коли б не було того повстання, коли б не було
потім кривавої боротьби Директорії проти московських
большевиків, у всього світу склалося б вражіння, ніби

нація українська на довгі роки спокійно прийняла і «федерацію» Скоропадського і «федерацію» III-го Інтернаціоналу.

Час, панове, навчив нарешті нас ненавидіти ворогів України і любити чистим братерським чуттям тих українців-патріотів, які заслужили на те почесне ім'я. Нас небагато на еміграції, на жаль, не так багато активних борців за визволення. Мусимо поважати і тих «лівих» патріотів, що в боротьбі за Україну мріють тако-ж про майбутній соціалістичний ідеал, і тих «правих» романтиків, що не забули минулої давньої гетьманщини. Не тому ми, державники, мусимо боротися проти совітофілів чи шаповалівців, що вони — ліві, а в першу чергу тому, що вони орієнтуються фактично на єдину Росію, не тому поборюємо гетьманців, що вони реакціонери, а в першу чергу тому, що їх ідеологія тягне Україну до «триєдиної монархії Російської». Хай сидають собі за «круглий стіл», який сниться вже росіянам, — не вони репрезентують Україну, не за ними піде українська нація. Не будемо копатися в чужих серцях, не будемо осуджувати патріотів за праві чи ліві ухили. Пам'ятаймо, що німецькі соціалісти билися з французькими в обороні монархичної батьківщини, пам'ятаймо, що рояліст французький гинув в окопах в обороні республіки Французької!..

Де-ж, панове, ті досягнення, про які я згадував на початку? Чому саме тепер, по 12 роках злиднів емігрантських та тяжкої нечуваної неволі на Україні, ми можемо спокійно дивитися на пройдений шлях і з певністю чинно чекати вирішення нашої долі? Тому, що тепер бачимо, нарешті, ту консолідацію національних сил, той залізний гарт в боротьбі, яких не було на світанку наших змагань. Тому, що маємо нарешті ті «влас-

ні сили українського народу», на які так люблять посилатися українці протилежних політичних поглядів.

Там, на нашій Україні, під деспотичним режимом лютої Москви, в пекельних муках, в стражданнях, яких уявити собі не можуть чужі щасливі народи, нарід український, нарешті, пізнав самого себе. Етнографічна маса стала, нарешті, модерною нацією, яка вже не піде за брехливими гаслами єдиного революційного чи контрреволюційного фронту, яку вже ніколи не приваблять заклики до братерства народів московського та українського, до мирного співжиття в єдиній великій державі, чи пролетарській, чи якій невідомій новій Росії. Після довгих віків чужоземної неволі нація українська мала нещастя опинитися під таким несамовитим режимом, який найліпше переконав усіх від статечного селянина та свідомого робітника до молодого комсомольця, що тільки вперта послідовна боротьба проти чужоземного окупанта врятує націю від повної загибелі. Зрозуміли народні маси на Україні, що свідомо своєї гідності культурна нація може нормально існувати лише в своїй незалежній державі. Зрозуміли і припинили, вперто саботуючи ворога, зберігаючи однако-ж головні сили для близького вже, останнього, рішучого бою.

Пам'ятають наші поневолені брати про «еміграцію» українську, про тих, хто ніколи не зрадив, а з боєм залишив рідну землю, прислухаються до нашої впертої муравлиної праці і добре знають, що в час великого гніву, в час заслуженої кари для ворогів ми будемо разом з ними. Не розбіраються наші мученики в політичних відтінках окремих груп еміграції, не розуміють різниць, що здаються такими дрібними для закладників московського пекла. Знають вони добре і тішаться з того, що велика більшість еміграції об'єдналася навколо

єдиного традиційного центру нашої боротьби — уряду Української Народньої Республіки, що внутрішня опозиція наша, чи з лівого, чи з правого боку, лише підкреслює основну властивість У.Н.Р., як державної організації українського народу, а не якоїсь там групи, партії, чи «концепції». Відчувають усім змученим еством своїм, що окремі українці чи організації українські на вигнанні поборюють часом не «уряд У.Н.Р.», а лише його тактику чи окремі виступи, чи нарешті тих чи інших сучасних провідників нашої справи. Відчувають і з напруженням чекають того великого натхнення, яке об'єднає всіх на св день Суду Божого за віковічні кривди народу нашого.

Треба констатувати тако-ж значні досягнення і на арені міжнародній. Правда, великі держави до цього часу не розуміють причини світової кризи, культурні народи байдуже дивляться на знущання банди узброєних розбійників з безборонних народів колишньої Росії. Але так ліпше, бо не в чужоземні, хоч би й «братерській», допомозі — щастя української нації. Хай «мудрі» большевики не лякають своїх невольників чужоземною «інтервенцією». Останньої не хоче світ, **не потребуємо й ми**, бо досить уже чужоземної сили на скривавлених землях наших. Нам ходить про розуміння культурним світом нашої справи, про пробиття твердого муру загальної байдужості до долі народів Сходу Європи. Те розуміння ще далеке від свого ідеалу, але ми вже не почуваємо себе такими сиротами, як давніше.

Невтомна діяльність наших людей в різних міжнародних товариствах, діяльна участь українських діячів в різних конгресах та конференціях, постійний контакт з відповідальними чужоземними чинниками та система-

тична пропаганда в світовій пресі змінили до непізнання світову опінію про нашу справу. Вже ми не «півбольшевики», не «тіж росіяне», вже навіть ми — не «німецька чи польська інтрига», вже нас знають, як націю, нами цікавляться, з нами починають рахуватися, як з майбутньою силою. Стара Росія вже не є недавнім союзником, уже давно втратила свій авторитет могутньої держави і стала в очах світу ворогом права й правди та вічною загрозою нових конфліктів. Питання про розподіл Росії вже перестало бути таким новим та одіозним, де-які держави зрозуміли навіть, що той розподіл одповідає їхнім реальним інтересам і є конечним в інтересах стабілізації Сходу. А за зрозумінням прийде нарешті й реальна допомога визвольній боротьбі українського народу...

Отже, панове, без сорому, а з гордістю оглядаймося на наше недавнє минуле, без зневір'я, а з незломною певністю заглядаймо в яскраві очі близького вже майбутнього. Коли саме та щаслива хвилина надійде, — не знаю, але вижче щастя, панове, не тільки в перемозі, а і в самій боротьбі, навіть в тій дрібній праці, якою вам доводиться займатися на еміграції, всюди підкреслюючи самим існуванням своїм, що ви — незломні борці за визволення рідного краю. Діяльність нас усіх, од найскромнішого козака до найвидатнішого політика чи генерала — наближає нас до давно жданої перемоги. Глибоко вірю в те, що всі українці тепер уже не «малороси», а не гірші од французів, німців, бельгійців. Знаю, що коли заграють сурми, всі українці як один муж зуміють з гідністю жити та із славою вмірати за свою змучену Батьківщину. Певен, що в тій щасливій хвилині загальне натхнення об'єднає всіх нас і винесе націю українську на найвищі шаблі давно жданої волі.

Бачу, як стара Європа та недоступна Америка повертають в наш бік короткозорі очі свої, забувають на решті про «союзника» та наввипередки запобігають перед залитою кров'ю, але вже щасливою, вже могутньою, вже навіки незалежною державою великого, вільного українського народу.

Цна: фр. 2.—

Головна Еміграційна Рада найважливішими своїми завданнями має:

1) Заступати інтереси української еміграції перед міжнародними чинниками і перш за все перед Офісом для біженців при Лізі Націй.

2) Репрезентувати Україну перед чужинцями.

3) Єднати між собою по можливості ширші кола еміграції.

Президія Головної Ради підтримує постійні зносини з органами Ліги Націй. Листуванням, безпосереднім контактом, шляхом подорожів підтримує живий зв'язок з еміграцією.

Видала кілька брошур і відозв для чужинців, сприяла виходу і розповсюдженню різних видань про Україну.

Видання Головної Ради: 1) Лист до д-ра Нансена — п. проф. О. Шульгина (франц. мовою); 2) Брошура «1-ша Конференція і Головна Емігр. Рада»; 3) Брошура «Завдання Української Еміграції — проф. О. Шульгина»; 4) Куплено 100 прим. книги проф. Д. Дорошенка — «Шевченко Український Національний Поет», франц. мов.; 5) Асигновано 500 фр. на видання брошури проф. О. Шульгина франц. мовою: «До незалежності»; 6) Видано відозву з приводу процесу «СВУ» (українською, Французькою і англійською мов.); 7) Відозву проти совітського торгу (франц. і англійськ. мовами); 8) Мемуар Укр. Т-ва для Ліги Націй про підневільний труд в СРСР та інші відозви. Крім того, Головна Рада купувала в значній кількості книжки чужинців про Україну для їх розповсюдження за кордоном.

Громадяне!

Хто не сповнив свого обов'язку і не вніс національного податку для пропаганди на чужині, мусить внести його до місцевої своєї Громади, яка й видасть поквитовання Головної Ради.

Крім того, можна безпосередне надсилати податок на руки заступника голови Головної Ради п. ген. О. Удовиченка, на адресу: М^г А. Udowiczenko 42, rue Denfert-Rochereau. Paris 5°.

Розмір національного податку встановляйте самі. Мінімум, встановлений коференцією, є 10 амер. центів по курсу 1929 р. (приблизно 2 фр. 50 с. франц., 1 злотий, 3 к. ч., і т. д.).